

Rosenc

Antal till			
LÄNSSTYRELSEN - MÖGLANDS LÄN			
Planeringsavdelningen			
77 08. 25.			
11	131	467	77

NATURRESERVATET MOGÖLSMYREN

Inventering och skötselplan

Gösta Regnéll
1976

*Sk med fotoh förvaras
på Länsstyrelsen / O.O.*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING		Sid
1	INLEDNING	1
2	ALLMÄN BESKRIVNING SAMT MÅLSÄTTNING FÖR SKÖTSEL JÄMTE FÖRESKRIFTER	1
2.1	Data	1
2.2	Naturförhållanden	2
2.2.1	Geologi, topografi, hydrologi och klimat	2
2.2.2	Historik	3
2.2.3	Vegetation	4
2.2.3.1	Mosse-vegetation	5
2.2.3.2	Kärrvegetation - gungflyet vid Mogölen	6
2.2.3.3	Kärrvegetation - dråg	7
2.2.3.4	Kärrvegetation - lagg	7
2.2.3.5	Fastmarksskog	8
2.2.3.6	Vegetationsutveckling	9
2.2.4	Djurliv	10
2.3	Kommunikationer och serviceanordningar	10
2.4	Reservatets värden	11
2.5	Synpunkter på omgivande markers status och utnyttjande	12
2.6	Föreskrifter	13
2.6.1	Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen	13
2.6.2	Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen	13
3	DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR MARKOMRÅDEN	14
3.1	Allmän målsättning för reservatets disposition och skötsel	14
3.2	Principer för disposition och skötsel av mark och vatten	14
3.2.1	Skogsmark	14
3.2.2	Myrmark	14
3.2.3	Jakt och viltvård	14
3.2.4	Tillsyn	15
3.3	Detaljplaner för skötselområden	15
4	PLAN FÖR ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	17
4.1	Allmän målsättning för anordningar och disposi- tion för friluftsliv	17

	Sid
4.2 Friluftsanordningar	17
4.2.1 Parkering	17
4.2.2 Gångstigar	17
4.2.3 Informationsskyltar	18
4.2.4 Vägvisning och gränsmarkering	18
5 REFERENSER	19
5.1 Litteratur	19
5.2 Övriga handlingar	20
Bilaga 1. Påträffade växter inom Mogölsmyrens naturreservat	21
Bilaga 2. Översiktskarta	23
Bilaga 3. Önskvärda markanvändningsrestriktioner	24
Bilaga 4. Vegetation	25
Bilaga 5. Skötselområden	26
Bilaga 6. Fotopunkter för svartvita bilder	27
Bilaga 7. Fotopunkter för färgbilder	28
Text till fotografierna	29

1 INLEDNING

Fältarbetet för denna naturvårdsundersökning utfördes 21-23 juli 1976. Karteringen av fastmark, mosse och kärr baseras huvudsakligen på flygbildsstudier, medan de olika typer av kärr och mosse som beskrivs, särskildes och karterades huvudsakligen i fält.

Några mera ingående studier av vegetationen, t ex genom utläggning av provytor, ansågs inte motiverade. De viktigare arterna i de enskilda vegetationsenheterna antecknades (mossorna behandlades ytterst summariskt). En total artlista för hela området upprättades (bilaga 1).

Nomenklaturen följer Lid (1974) beträffande kärlväxterna, Nyholm (1954-69) beträffande mossorna.

2 ALLMÄN BESKRIVNING SAMT MÅLSÄTTNING FÖR SKÖTSEL JÄMTE FÖRESKRIFTER

2.1 Data

Reservatets benämning: Mogölsmyren.

Kommuner: Halmstad och Hylte.

Socknar: Breared och Femsjö.

Areal: 33 ha.

Fastigheter: Alenäs 1:12 (avsatt 1972) och Torsaberga 1:6 (avsatt 1976).

Servitut till fastigheten Alenäs 1:12: "Med området följer rätt att nyttja å stamfastigheten (Alenäs 1:9) befintliga bil- och traktorvägar, dels samma rätt som tillkommer stamfastigheten att för utfart nyttja befintlig enskild väg fram till allmän väg." (Avstyckningskartan 1968).

Läge: Området ligger delvis i Småland, delvis i landskapet Halland. Sedan länsgränsen mot Kronobergs län flyttats,

ligger det emellertid helt inom Hallands län. Det är beläget 2-3 km NO Bygget (bilaga 2) mellan Simlångsdalen och Femsjö.

Topografiskt kartblad: 5C Ullared SO.

Ekonomiskt kartblad: 5C Oj BYGGET.

Markägare: Naturvårdsfonden (Staten).

Förvaltare: Domänverket.

2.2 Naturförhållanden

2.2.1 Geologi, topografi, hydrologi och klimat

Mogölsmyren ligger i västra utkanten av småländska höglandet. Berggrunden utgörs här huvudsakligen av gnejs, överlagrad av en mestadels tunn, grusig och blockig urbergsmorän. Torvmarker, som Mogölsmyren, förekommer rikligt i trakten (Hummel 1877, geologiska kartbladet "Ljungby" 1875). Torvdjupet runt Mogölen varierar mellan 2,4 och 7,4 m (Christoffersson 1973).

Mogölsmyren ligger cirka 160 m ö h. Myrytan är delvis lutande, delvis svagt välvd, omgiven av lägre laggpartier. Laggen mottar, förutom vatten från myrytan, också fastmarksvatten från Mogölsåsen i öster och Lahyltan i väster. En del av myren i norr och nordväst avvattnas mot nordväst, mot Bäckanäs. De centrala och södra delarna avvattnas mot det öst-västliga kärrstråk, som har sin källa i Ringsmossen i öster. Kärrstråket övergår i en bäck, där vattnet lämnar myrområdet. Allt vatten från området når slutligen Fylleån.

Myrens geografiska läge ger den en riklig nederbörd, då fuktiga luftmassor från väster tvingas upp mot småländska höglandet. Genomsnittliga årsnederbörden är ca 1000 mm. Humiditeten enligt Martonne är 44-48 med en genomsnittlig nederbörd kring 300 mm under vegetationsperioden (subhumida eller tämligen fuktiga förhållanden). Årsmedeltemperaturen är

tämligen låg, 5-6°C och snön ligger i cirka 90 dagar (Atlas över Sverige 1953-71).

2.2.2 Historik

Flertalet torvmarker i trakten har utvecklats genom försumpning av fastmark. Detta gäller sannolikt även Mogölsmyrens huvuddel. Själva Mogölen kan antingen vara sista resten av en igenväxande sjö eller en sekundärt bildad struktur. Christoffersson (1973) anser att förekomsten av brunag och myrlilja (*Rhyncospora fusca* och *Narthecium ossifragum*) tyder på inflytande av fastmarksvatten i Mogölen.

Ännu på 1600-talet var större delen av östra Halland relativt opåverkad av människan. "Storskog" täckte stora ytor (Malmström 1936). Under 1700- och 1800-talet ökade befolkningstätheten i Halland snabbt. Skogarna utnyttjades hårt, och ljunghedarna nådde sin maximala utbredning under mitten av 1800-talet. Kring Mogölsmyren växte dock fortfarande en hel del skog (mest barr-) ännu i slutet av 1800-talet (Malmström 1936 och 1939). Även själva myren var då, till skillnad mot t ex Ringsmossen i öster, delvis trädbeväxt (Topografiska Corpsens karta 1870). Den blev emellertid trädlös, då den eldhärjades två gånger vid senaste sekelskiftet (Mattiasson et al 1971). Bränderna kan kanske ha berott på att någon närbelägen ljunghed bränts - Schotte (1921) redovisar t ex stora ljunghedsområden i trakten ännu 1913-14, även om inget av dessa områden förefaller ligga i Mogölsmyrens omedelbara närhet. Laga skifteskartorna (1858-69 och 1892) lämnar inga besked om eventuell träd- eller skogsväxt. På kartan från 1892 ser man "jölen" omgiven av "mosse". Mellan fastmarken ("backamark") och mossen återfinns "kärrdrag" eller "mosslagg"; allt med i stort sett samma fördelning som i dag. Det blöta dråget från Ringsmossen framställs som en bäck, omgiven av "håltufwor".

Några spår av torvtäkt har inte påträffats. Däremot finns

åtskilliga igenvuxna rågångsdiken av okänd ålder, bl a längs större delen av landskapsgränsen söder om Mogölen. Ett rågångsdike, som utsatts på laga skifteskartan från 1892, gick från reservatets nordligaste hörn mot SSV. Det är nu helt igenvuxet upp till samma nivå som den omgivande myren men framträder fortfarande på flygbilderna som ett ljus (tundsrikt och ljungfattigt) stråk. I övrigt torde kulturpåverkan på myren inskränka sig till en viss luftburen näringstillförsel, förr av aska m m från ljungbränningen i trakten, nu från utsläpp från industrier och samhällen. Måhända betades också myren förut.

2.2.3 Vegetation

Den viktigaste differentierande faktorn för vegetationen i en myr är vattenfaktorn. Vattnets kvalitet, rörlighet och nivå i förhållande till markytan avgör i stor utsträckning arternas och vegetationstypernas utbredning. Ute på de välvda myrvidderna tillförs myren endast vatten genom nederbörden (ombrogen mosse). Från mossen sipprar vattnet ut mot myrens kant, där det blandas med från fastmarken tillrinnande näringsrikare vatten. Här uppkommer då fattigkärvegetation i laggen.

Grundvattenytan ligger mycket nära markytan i hela mossen men relativt lägre i sluttningen ned mot laggen, där därför träd kan rota sig och bilda en randskog.

Denna schematiserade framställning, som väl beskriver många myrar i Skåne och i Östra Småland, måste emellertid vidareutvecklas för att gälla för Mogölsmyren. Mogölsmyren tillhör en för Halland och västra Småland karaktäristisk myrtyp. Den höga nederbörden här gör att ett "inre avvattningssystem" uppkommer med drag, där vattnet rör sig betydligt snabbare än i mossepartierna, längs diffusa banor över eller under torvytan.

Drågen verkar dränerande på sin närmaste omgivning, varigenom en vegetation motsvarande randskogens kan uppkomma fläckvis ute på myrytan. (Ej att förväxla med de dungar som kan finnas på fastmarksholmar i myren!)

Förutom de mindre kärrdråg, som finns ute på Mogölsmyren, finns ett kraftigt, blötare dråg, som avvattnar Ringsmossen i öster. Det delar Mogölsmyren i en nordlig och en sydlig del (bilaga 4). Ytterligare strukturer i myren är själva Mogölen och det gungfly, som omger denna.

I det följande lämnas korta beskrivningar av de i bilaga 4 karterade mosse- och kärrvegetationstyperna. För närmare diskussion kring myrarnas ekologi och vegetation i denna del av Sverige hänvisas till Malmer (1964).

2.2.3.1 Mosse-vegetation

Den ombrotrofa mosse-vegetationen uppträder på myrvidden, opåverkad av fastmarksvatten (bilaga 4). Völvningen och sluttningen ned mot laggen är på många håll tydlig (bild 11). På andra ställen lutar hela myrytan och egentlig lagg saknas eller är endast antydd (bild 9).

Mossen är ett vegetationskomplex, som karaktäriseras av den återkommande växlingen mellan tuvor och höljor. På tuvorna finner man kråkris och ljung (*Empetrum nigrum* och *Calluna vulgaris*), och på de torraste är renlavar (*Cladonia* spp) vanliga. Klockljung (*Erica tetralix*), som är en sydvästlig art i Sverige, förekommer rikligt. Typiska arter är vidare tuvull, sileshår, rosling, hjortron och tuvsäv (*Eriophorum vaginatum*, *Drosera rotundifolia*, *Andromeda polifolia*, *Rubus chamaemorus* och *Scirpus caespitosus*). Bland mossorna märks *Sphagnum fuscum*, *S. rubellum* och *Polytrichum juniperinum* v. *gracilius* ("strictum") samt, gärna längre ned mot höljorna, *Sphagnum magellanicum*.

Mellan tuvorna råder fuktigare förhållanden. Där det står vatten under en stor del av året, kan man finna vegetationsfria lösbottnar eller mjukmattor med vitag (*Rhyncospora alba*), stundom med inslag av tuvull (*Eriophorum vaginatum*).

Fördelningen mellan tuvor och höljor varierar mellan olika delar av mossen. I de blötaste delarna förekommer välutvecklade höljor. De vegetationsfria ytorna är stora, och träd saknas nästan helt (bild 16).

På andra ställen saknas lösbottnar och mjukmattorna med vitag är sällsynta. Förhållandena är torrare och nivåskillnaderna mellan tuvor och höljor mindre. Ljungen är mera dominant, och tall och björk (*Pinus sylvestris* och *Betula pubescens*) etablerar sig lättare och växer något bättre. Allra bäst växer träden i anslutning till laggen (randskog) eller vid de olika drag som går över myrytan (bild 12). Även runt Mogölen's gungfly är förhållandena relativt torra (bild 2, 3). Utbredningen av denna torrare mossetyp var omöjlig att kartera i detalj men antyds i bilaga 4.

2.2.3.2 Kärrvegetation - gungflyet vid Mogölen

Runt Mogölen finns ett 5-10 m brett litet gungfly. Dess yttersta zon, som växer ut över vattenytan, byggs upp av *Sphagnum fallax*, vitag och dystarr (*Rhyncospora alba* och *Carex limosa*). Längre in finner man fastare mattor av bl a *Sphagnum magellanicum*, *S. rubellum* och *S. fuscum*, som kan bära en människas tyngd. Där växer ängsull, kallgräs, tranbär, rosling och alla sileshårsarterna (*Eriophorum angustifolium*, *Scheuchzeria palustris*, *Vaccinium oxycoccus*, *Andromeda polifolia*, *Drosera anglica*, *D. intermedia* och *D. rotundifolia*). Christoffersson (1973) anger brunag (*Rhyncospora fusca*) vid Mogölsmyren.

2.2.3.3 Kärrvegetation - dråg

De områden, som på bilaga 4 markerats som kärrdråg, skiljer sig tydligt från övriga kärrtyper på myren. Drågen kan vara plana eller utbildade med långsträckta tuvor och höljor vinkelrätt mot vattnets rörelseriktning.

De plana drågen består av sviktande mattor med myrlilja, tuv- och ängsull (*Narthecium ossifragum*, *Eriophorum vaginatum* och *E. angustifolium*) i varierande proportioner. Klockljung (*Erica tetralix*) förekommer både i myrliljemattorna och på tuvorna.

Tuvorna påminner om mossevegetationens men skiljer sig genom den rikliga förekomsten av pors (*Myrica gale*). Pors finner man längre österut inte i sådan torftig miljö - att den klarar sig här kan eventuellt bero på näringstillförsel från luften i form av uttvättade aerosoler (jfr Olausson 1957). Mellan tuvorna med ljung, klockljung och pors skvallrar bl a vattenklöver om kärrkaraktären.

2.2.3.4 Kärrvegetation - lagg

Laggen i myrens kanter varierar starkt i bredd. Där den är välutvecklad, finner man ett betydligt större antal kärlväxter än på motsvarande yta på mossen. Laggen är i regel öppen men kan också vara mer eller mindre igenvuxen med bindvide och glasbjörk (*Salix aurita* och *Betula pubescens*).

Karaktäristiska är starrarterna: gråstarr, stjärnstarr, trådstarr, hundstarr, taggstarr och flaskstarr (*Carex canescens*, *C. echinata*, *C. lasiocarpa*, *C. nigra*, *C. pauciflora* och *C. rostrata*). Dystarr (*Carex limosa*), som växer vid Mogölens gungfly, förekommer också i laggen. Trådstarr och flaskstarr är högvuxna och växer ganska tätt. Andra typiska kärlväxter är brunven, trådtåg, veketåg, sjöfräken, blodrot och kärrviol (*Agrostis canina*, *Juncus filiformis*,

J. effusus, *Equisetum fluviatile*, *Potentilla erecta* och *Viola palustris*). I bottenskiktet dominerar *Sphagnum*-arter, även om *Polytrichum commune* täcker enstaka tuvor.

Till laggkärret har förts även det öst-västliga 20-50 m breda, blöta kärrdråget, som avvattnar Ringsmossen (bilaga 4). Här finner man myrens artrikaste vegetation med riklig förekomst av missne, kärrsilja, vattenklöver och kråklöver (*Calla palustris*, *Peucedanum palustre*, *Menyanthes trifoliata* och *Comarum palustre*). Åtminstone missne förefaller helt bunden till detta stråk och till bäcken som avvattnar det åt väster och nordväst. I stråkets något torrare delar är blåtåtel (*Molinia coerulea*) och bindvide (*Salix aurita*) allmänna.

2.2.3.5 Fastmarksskog

Runt Mogölsmyren, på de högre belägna fastmarkskullarna, växer skog. I väster ingår på flera ställen delar av sluttningarna från kullarna ned mot myren i reservatets område. På dessa sluttningar liksom på några uppstickande fastmarksholmar i myren växer blåbärsgranskog med inslag av björk och tall (blandskog). Här och där, på torra ställen, ersätts blåbär av lingon. I luckor växer ljung (kanske rester av tidigare ljunghed). Även örnbräken, kruståtel och ekorrbär (*Pteridium aquilinum*, *Deschampsia flexuosa* och *Majanthemum bifolium*) är vanliga.

På de flesta håll förefaller granarna vara ungefär 70 år. Endast längst i SV förekommer ett sammanhängande bestånd av ung granskog. Rakt sydväst om Mogölen ligger ett litet hygge från början av 70-talet på en kulle alldeles intill reservatsgränsen, i övrigt finns inga hyggen i omgivningen.

Huruvida de äldre granarna är självsådda eller inte, är ovisst, men granens naturliga utbredningsgräns nådde vid sekelskiftet denna trakt, där granen nu således har samma

"hemortsrätt" som övriga trädslag (Hesselman & Schotte 1906, Malmström 1939).

2.2.3.6 Vegetationsutveckling

På moränmarkerna runt myren är skog slutstadiet; i de flesta fall granskog, nu sedan gränens utbredningsgräns nått hit. Från en mogen skog, i all synnerhet från en granskog (Malmström 1974), avdunstar det mycket mera vatten än från en ljunghed eller från annan öppen mark. Detta minskar tillrinningen till myrens lagg.

Studier av flygbilderna från 1946 och 1973 ger vid handen att skogen runt myren under dessa år vuxit upp kraftigt; äldre bestånd fanns inte alls 1946. Dessutom har en del marginella, förut trädfria områden på tunt torvlager nu täckts av träd. Även ute på själva myrytan verkar träd, främst tall, etablera sig på nya områden. Det senare fenomenet förefaller emellertid sammanhänga med att myrens inre avvattningssystem, drågen, har utvecklats efterhand. Dråget i nordöstra delen av reservatet var mycket dåligt utvecklat 1946 och det i sydväst syns knappast alls. (Detta tycks inte bero på sämre bildkvalitet hos den äldre bilden.) En sådan tendens till naturligt bättre dränering ger bättre betingelser för den trädväxt, som nu förefaller kraftigast i drågens, liksom i laggens och de igenvuxna dikenas omedelbara närhet. Samtidigt bör det framhållas att trädens expansion på myrytan här delvis är att uppfatta som en återkolonisation efter sekelskiftets bränder, låt vara att processen gynnas av de nämnda dräneringseffekterna och antagligen även av den näring, som frigjordes vid bränderna.

Mogölens gungfly växer av allt att döma mycket långsamt ut över den öppna vattenytan. Detta framgår på flygbilderna, där ingen förändring i gölens form eller yta kan spåras från 1946 till 1973. Dessutom kan kolrester från bränderna ännu påträffas helt nära gungflyet, som således inte trängt

nämnvärt inåt. Även laga skifteskartorna (1858-69 och 1892) framställer "Jölen" i stort sett i dess nuvarande storlek och form.

2.2.4 Djurliv

Några systematiska studier av djurlivet har inte utförts och är inte heller möjliga att göra på kort tid. Vissa anmärkningar kan dock göras:

Allmänt kan konstateras att ett myrområde av detta slag har en stor betydelse för många djur, helt enkelt genom sin karaktär av "vildmark". Det betydelsefulla är den relativa ostördhet, som djuren här kan räkna med. Området är stort och öppet, ligger ganska otillgängligt, och besökarna är få.

Ostördheten uppskattas kanske främst av större däggdjur: Älgspår är vanliga på myrytan och legor syntes i laggen. Rådjursspår förekom mera sparsamt. Lodjursspår påträffades vid ett tillfälle.

Bland fåglarna förtjänar särskilt den sydliga ljungpiparen uppmärksamhet. Denna art, som drabbats hårt av de öppna ljunghedarnas tillbakagång, häckar med stor sannolikhet på Mogölsmyren.

2.3 Kommunikationer och serviceanordningar

Mogölsmyren ligger drygt 3 mil nordost om Halmstad, en knapp kilometer öster om vägen mellan Simlångsdalen och Femsjö. Bussförbindelse saknas. Bilar kan utan olägenhet parkeras vid vägkanten på några ställen norr om bron över Fylleån eller på en skogsväg strax öster därom. Någon speciellt anvisad parkeringsplats finns inte.

Reservatets gräns är markerad med pålar. Längs gränsen står också ett antal upplysningstavlor med text och karta över reservatet. Kartorna visar endast det 1972 avsatta området, och gränsmarkeringarna stod också kvar runt detta vid inventeringstillfället. Det 1976 avsatta partiet är dock markerat med enkla störrar och käppar med snitslar.

Hänvisningsskyltar, vägvisare, soptunnor, toaletter, stigar, spår etc förekommer inte.

2.4 Reservatets värden

Mogölsmyrens naturreservat avsattes i två etapper, den västra delen 1972, den östra 1976. I beslutet 1976 anges att syftet med reservatet är "att bevara ett väsentligen orört myrområde innefattande sluttningsmyr med översilning och grundvattengenombrott, intressanta växtsamhällen samt ett rikt djurliv".

Myrens största värde får anses ligga i den ovanligt ostörda hydrologin och den varierade uppbyggnaden med drag över myrytan, så typisk för myrarna i det nederbördsrika sydväst-sverige. Själva Mogölen är också ett intressant inslag i bilden. Myrens ostörda hydrologi gör den samtidigt till en god "reservoar" för vatten, som kan tillföras Fylleån i små mängder även under torra somrar. Även vegetationens sammansättning har typiska, för trakten speciella drag, såsom porrens förekomst ute på myrvidden. Till detta kommer myrens värde för djur, som här kan leva i relativ ostördhet.

För den biologiskt naturintresserade har således myren mycket att erbjuda - däremot kan området inte anses lämpat för friluftsliv i allmänhet eller i större skala. Tvärtom är myrvegetationen mycket slitagekänslig, och stigar bildas lätt och kan då ge en dränerande effekt. Besöksfrekvensen torde emellertid inte vara särskilt stor - under de tre dagar inventeringen pågick syntes endast tre besökare

på myren.

Sammanfattningsvis kan Mogölsmyren karaktäriseras som ett område med avsevärda, huvudsakligen vetenskapliga, värden.

2.5 Synpunkter på omgivande markers status och utnyttjande

Reservatet Mogölsmyren omfattar endast en del av myren med samma namn. Dessutom är det nära förbundet med den längre österut belägna Ringsmossen. Ringsmossen är en "starkt välvd högmosse av västlig typ med exceptionellt välutvecklade drag och intakta laggar", som klassats som mycket skyddsvärd (skyddsklass II) i Skyddsvärda myrar i södra Sverige (Mattiasson et al 1971). Norr om Ringsmossen ligger Troppamossen. Av Christoffersson (1973) har hela myrkomplexet Mogöls-, Rings- och Troppamossarna (inalles ca 4 km²) bedömts vara av "starkt länsintresse". Motiven gäller områdets landskapsbild, geologi, hydrologi och biologiska värden.

Om ändamålet med reservatet skall kunna tryggas är det helt nödvändigt att ingen dikning sker i myrens tillrinningsområde. Man måste också avstå från att gödsla skogen och göra stora kalhyggen, som kan frigöra alltför mycket näringsämnen, som spolas ned i laggen.

Någon form av skydd får alltså anses starkt motiverat för hela Mogölsmyrens tillrinningsområde och därmed också för Ringsmossen, om man vill tillvarata möjligheterna att här få ett värdefullt vetenskapligt referensområde. I bilaga 3 redovisas en schematisk bedömning av de områden, där restriktioner i markanvändningen är befogade, i första hand av hänsyn till Mogölsmyren.

2.6 Föreskrifter

2.6.1 Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i rätten att förfoga över fastigheterna

Det är förbjudet att:

spränga, schakta, gräva, dämma, dika, dränera eller vidtaga liknande åtgärd

bedriva täkt i någon form

utföra fyllning eller tippning

anordna upplag med undantag för tillfälliga upplag för skogsbrukets behov

anlägga vägar

uppföra byggnad eller annan anläggning

framdraga luftledning utan länsstyrelsens tillstånd

plantera eller så skog med undantag för inhemsk tall på områdets fastmarkedel

gödsla eller utsläppa avloppsvatten

behandla vegetation, mark eller vatten med kemiska preparat samt

utan länsstyrelsens medgivande upplåta mark för militära övningar.

2.6.2 Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen gällande för den besökande allmänheten

Det är förbjudet att:

förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning

vidtaga åtgärd som kan verka störande på djurlivet, exempelvis att från nära håll fotografera boplats

tälta eller uppställa husvagn

göra upp eld

framföra motordrivet fordon eller moped

på störande sätt utnyttja radio, bandspelare e d.

3 DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR MARK OCH VATTEN-OMRÅDEN

3.1 Allmän målsättning för reservatets disposition och skötsel

Målsättningen för reservatets skötsel skall vara att bevara områdets naturliga hydrologi och i möjligaste mån skydda det från konstlad tillförsel av kemiska ämnen. Vegetationen skall få utvecklas i riktning mot ett naturligt jämvikts-tillstånd.

Den sydliga ljunpiparen är helt bunden till öppen mark med lågväxande vegetation. Arten kan därför påverkas negativt av en igenväxning av den öppna myrytan. Åtgärder för att förbättra miljön för arten kan bli aktuella men bör anstå tills dess numerär och biotopkrav är bättre kända. Förvaltaren skall svara för att ljunpiparens numerär i reservatet inventeras och att uppföljande inventeringar blir gjorda. Behovet och omfattningen av för arten miljöförbättrande åtgärder får då vägas mot önskemålet om en ostörd vegetationsutveckling.

3.2 Principer för disposition och skötsel av mark och vatten

3.2.1 Skogsmark

Den allmänna principen för skogsskötsel skall vara att inga ingrepp företas.

3.2.2 Myrmark

Inte heller i myrpartierna bör några åtgärder företas. Jämför dock vad som under 3.1 sägs om den sydliga ljunpiparen.

3.2.3 Jakt och viltvård

Området är en värdefull tillflyktsort för djurlivet och jakt skall inte förekomma. Speciella viltvårdsåtgärder är ej motiverade eller önskvärda.

3.2.4 Tillsyn

Tillsynen bör inriktas på att iakttaga tecken till fortsatt igenväxning på myrytan. Sker en sådan igenväxning snabbt (vilket kanske bäst studeras på flygfotografier) bör åtgärder övervägas. Problemet kan knappast bli aktuellt före 1990.

Om nedskräpning konstateras bör skräpet samlas in.

3.3 Detaljplaner för skötselområden (bilaga 5)

Varje skötselområde behandlas under följande rubriker:

BESKRIVNING

MÅLSÄTTNING

ÅTGÄRDER

Skötselområde 1

BESKRIVNING

Området består av själva Mogölen och det smala gungflyet däromkring.

MÅLSÄTTNING

Gungflyet får utvecklas fritt över Mogölen.

ÅTGÄRDER

Inga.

Skötselområde 2

BESKRIVNING

Området utgörs av den stora myrvidden med mossevegetation, dråg och i kanterna laggkärr. Randskog finns på en del stäl-
len i mossens kanter och en del småvuxen tall och björk växer även ute på myrytan. I laggen förekommer björk och bindvide.

MÅLSÄTTNING

Områdets vegetation får utvecklas fritt i riktning mot ett

naturligt jämviktstillstånd.

ÅTGÄRDER

Inga.

Skötselområde 3

BESKRIVNING

Området utgörs av de skogbeväxta fastmarksområdena på sluttningarna väster om myren och på några "holmar" i västra kanten.

MÅLSÄTTNING

Trädslagen får utvecklas i fri konkurrens med varandra till en "urskog".

ÅTGÄRDER

Inga.

4 PLAN FÖR ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

4.1 Allmän målsättning för anordningar och disposition för friluftsliv

Mogölsmyren är inte avsett som ett friluftsområde i första hand. Reservatet skall dock vara tillgängligt för den intresserade besökaren.

4.2 Friluftsanordningar

4.2.1 Parkering

Med hänvisning till vad som under 2.3 sagts om de goda möjligheterna till parkering på olika ställen väster om reservatet föreslås ingen speciellt markerad P-plats. De flesta presumtiva besökarna torde nämligen i första hand vara ute efter "vildmarksupplevelse" och avskildhet.

Skulle behovet av parkering visa sig underskattat bör i samråd med vägverket en parkeringsficka anordnas vid den allmänna vägen i väster. I bilaga 5 är ett område markerat inom vilket en lämplig plats bör kunna utses.

(Servitutet på den enskilda vägen - jämför 2.1 ovan - torde inte hindra väghållaren där att utestänga den bilburna allmänheten. En P-plats där förefaller vara ett olämpligt alternativ.)

4.2.2 Gångstigar

Några gångstigar inom reservatet är givetvis ej aktuella. I bilaga 5 är däremot en stig till reservatet utmärkt. Det rör sig om en brukningsväg, längs vilken en lätt röjning bör ske efter kontakt med markägaren.

4.2.3 Informationsskyltar

Kartorna på de befintliga informationsskyltarna bör kompletteras till att omfatta även den del av reservatet, som avsattes under 1976. De skyltar, som står längs den gamla gränsen, flyttas ut till den nya. På de skyltar som flyttas måste också den röda prickken, som representerar tavlans plats, flyttas. Informationsskylt placeras dessutom invid vägvisaren enligt nedan. Skyltarnas placering framgår av bilaga 5.

4.2.4 Vägvisning och gränsmarkering

Någon vägvisning med sevärdhetssymbolen ("Kringlan") på den allmänna vägen är ej motiverad. Däremot kan en anspråkslös vägvisare med texten "Mogölsmyrens naturreservat" sättas upp där gångstigen lämnar den enskilda vägen (bilaga 5).

Gränsmarkeringarna längs den gamla gränsen skall flyttas längre österut till den nya gränsen, där nu en provisorisk utmärkning finns. Längs västra gränsen är nuvarande utmärkning helt tillfyllest.

5 REFERENSER

5.1 Litteratur

Atlas över Sverige 1953-71. Stockholm.

Christoffersson, I. 1973. Skyddsvärda myrområden i Kronobergs län. - Länsstyrelsen i Kronobergs län, planeringsavdelningen.

Hesselman, H. & Schotte, G. 1906. Granen vid sin sydvästgräns i Sverige. - Meddelanden från statens skogsförsöksanstalt 3.

Hummel, D. 1877. Beskrifning till kartbladet "Ljungby". - SGU Ser Ab. No 2.

Lid, J. 1974. Norsk og svensk flora. Oslo.

Malmberg, S. 1974. Myrarna vid Långhultbacken. - Information från länsstyrelsen i Hallands län.

Malmer, N. 1964. Mossar och kärr i Kronobergs län. - Sydsmäländsk natur.

Malmström, C. 1936. Kartor belysande skogens utbredning i Halland under olika tider. - Svenska skogsvårdsföreningens tidskrift. H II.

- 1939. Hallands skogar under de senaste 300 åren. - Meddelanden från Statens skogsförsöksanstalt 31.

Mattiasson, G., Sonesson, M. & Svensson, G. 1971. Skyddsvärda myrar i södra Sverige. - Meddelanden från forskargruppen för skötsel av naturreservat. Avdelningen för ekologisk botanik, Lund. Nr 13.

Nyholm, E. 1954-69. Musci. Illustrated Moss Flora of Fennoscandia. II: 1-6. Lund.

Olausson, E. 1957. Das Moor Roshultsmyren. - Lunds universitets årsskrift. N.F. Avd 2. 53:12.

Schotte, G. 1921. Ljunghedarnas geografiska utbredning och produktionsmöjligheter. - Kungliga Lantbruksakademiens handlingar och tidskrift. Stockholm.

5.2 Övriga handlingar

Bladet "Ljungby". 1875 (rek 1873). - SGU Ser Ab. No 2.

1: 200 000.

Bladet Ljungby I Ö 39. 1870. - Topografiska Corpsens karta
öfver Sverige.

Karta angående avstyckning från fastigheten Alenäs 1:9 i
Breareds socken, Halmstad stad av Hallands län. 1968.
Upprättad av Bengt Andersson. (Förvaras i lantmäteri-
kontorets arkiv, Halmstad.)

Laga skifte på utmark till Alenäs m m 1858-69. (Förvaras i
lantmäterikontorets arkiv, Halmstad.)

Laga skifte på Alenäs nr 1. 1892. (Förvaras i lantmäteri-
kontorets arkiv, Halmstad.)

Flygbilder: G 46 03a 08

63 Cj 044 11-12

70 Cj 043 14-15

73 Cj 039 21

(Bilderna från 1963 och 1970 ställdes välvilligt till
förfogande av länsstyrelsen i Halmstad.)

Länsstyrelsens i Halland beslut 1972-06-30: Förordnande om
naturreservat beträffande Mogölsmyren, Halmstads kommun.

Länsstyrelsens i Halland beslut 1976-02-19: Utökning av na-
turreservatet Mogölsmyren (Halmstads och) Hylte kommu-
ner.

PÅTRÄFFADE VÄXTER INOM MOGÖLSMYRENS NATURRESERVAT

Kärlväxter:

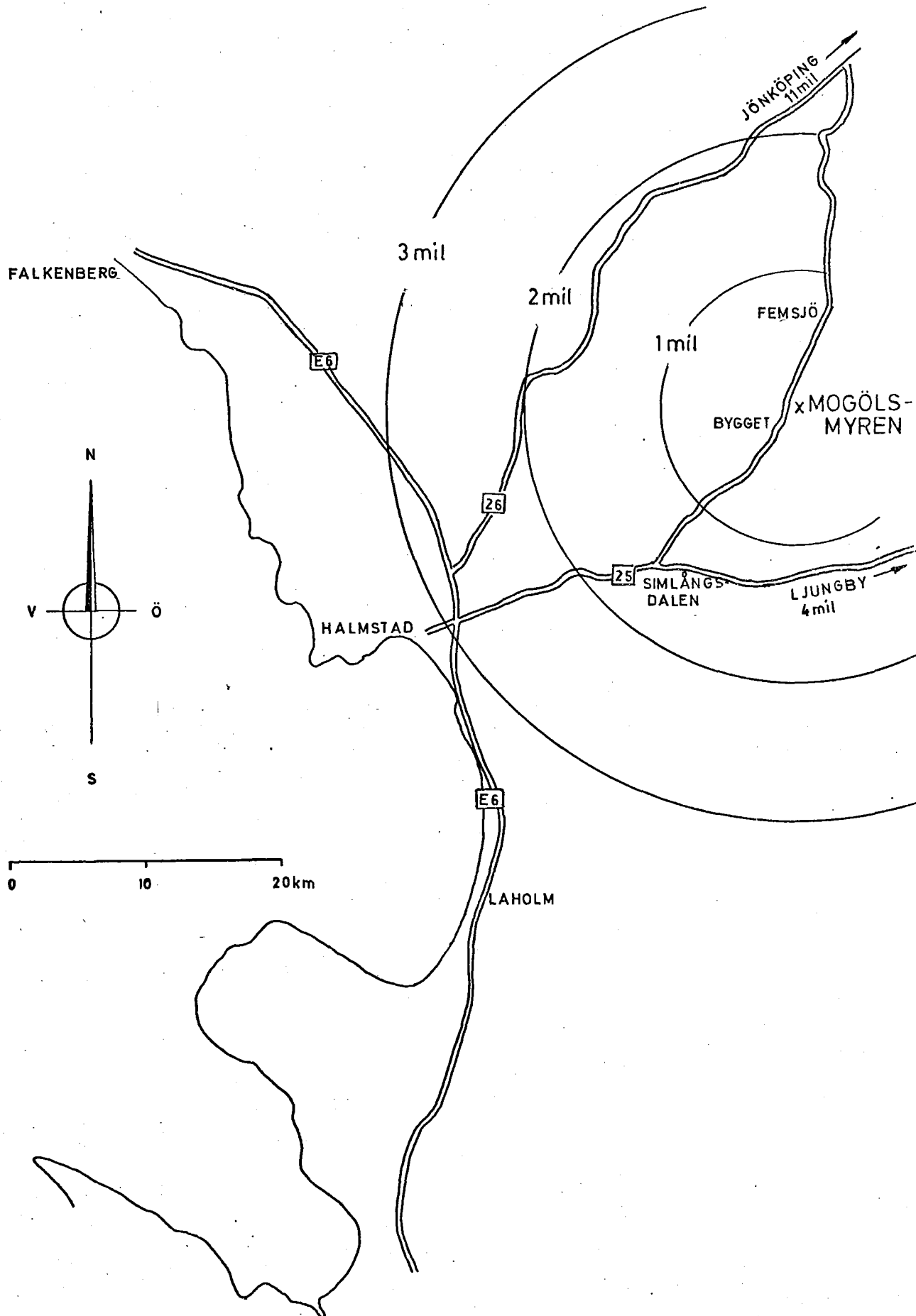
Agrostis canina	brunven
Andromeda polifolia	rosling
Betula pubescens	glasbjörk
Calla palustris	missne
Calluna vulgaris	ljung
Carex canescens	gråstarr
C. echinata	stjärnstarr
C. lasiocarpa	trådstarr
C. limosa	dystarr
C. nigra	hundstarr
C. pauciflora	taggstarr
C. rostrata	flaskstarr
Comarum palustre	kråklöver
Deschampsia flexuosa	kruståtel
Drosera anglica	storsileshår
D. intermedia	småsileshår
D. rotundifolia	rundsileshår
Empetrum nigrum	kråkbär
Equisetum fluviatile	sjöfräken
Erica tetralix	klockljung
Eriophorum angustifolium	ängsull
E. vaginatum	tuvull
Juncus effusus	veketåg
J. filiformis	trådtåg
Majanthemum bifolium	ekorrbär
Menyanthes trifoliata	vattenklöver
Molinia caerulea	blåtåtel
Myrica gale	pors
Narthecium ossifragum	myrlilja
Oxycoccus quadripetalus	tranbär
Peucedanum palustre	kärrsilja
Picea abies	gran
Pinus sylvestris	tall

Potentilla erecta	blodrot
Pteridium aquilinum	örnbräken
Rhyncospora alba	vitag
Rubus chamaemorus	hjortron
Salix aurita	bindvide
Scheuchzeria palustris	kallgräs
Scirpus caespitosus	tuvsäv
Trientalis europaea	skogsstjärna
Vaccinium myrtillus	blåbär
V. vitis-idaea	lingon
Viola palustris	kärrviol

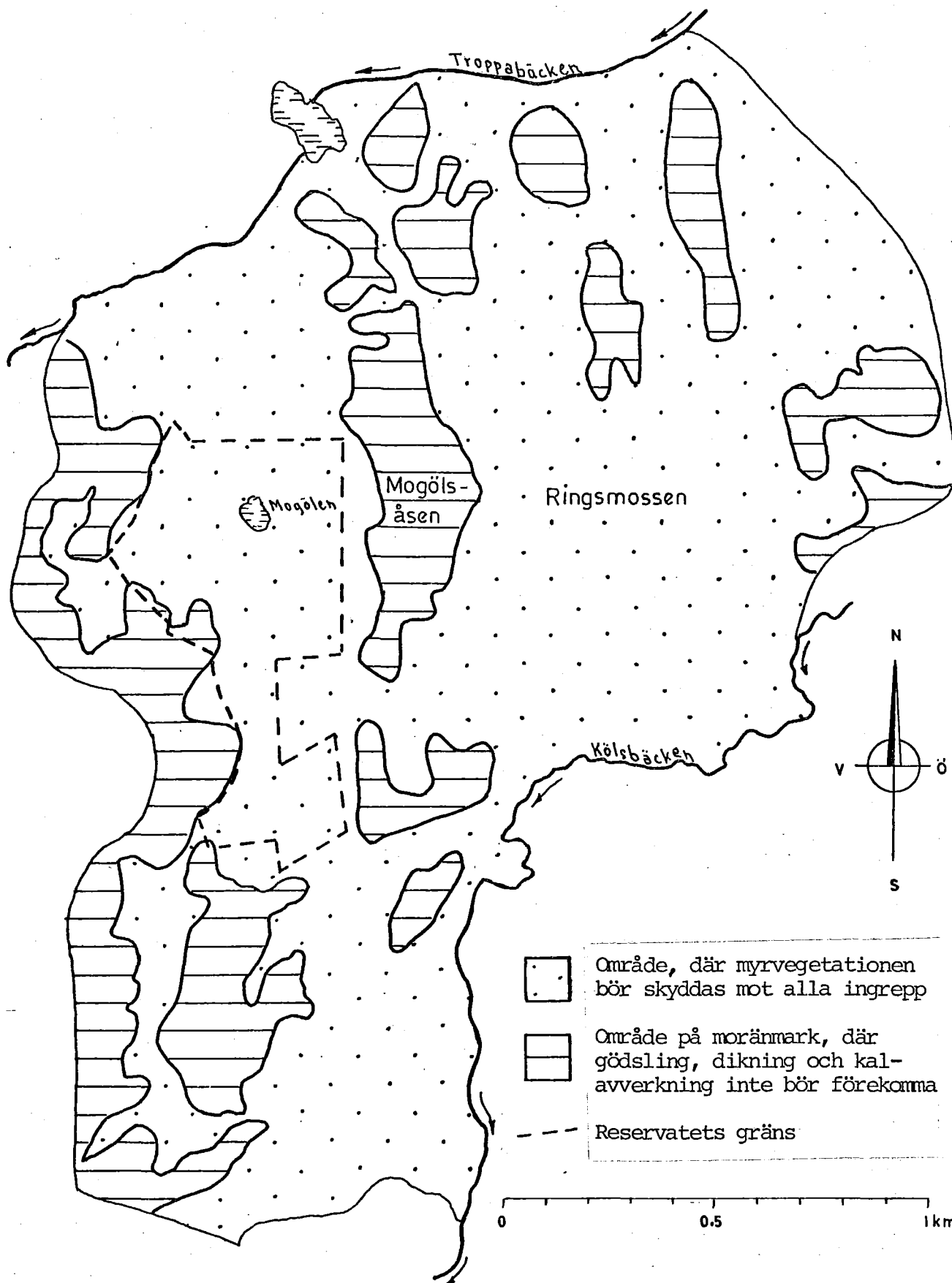
Mossor:

Aulacomnium palustris	
Sphagnum cuspidatum	
S. fallax (apiculatum)	
S. fuscum	
S. magellanicum	
S. rubellum	
Polytrichum commune	
P. juniperinum v. gracilius ("strictum")	

ÖVERSIKTSKARTA

ÖNSKVÄRDA MARKANVÄNDNINGSRESTRIKTIONER

25 VEGETATION

MOSSEVEGETATION

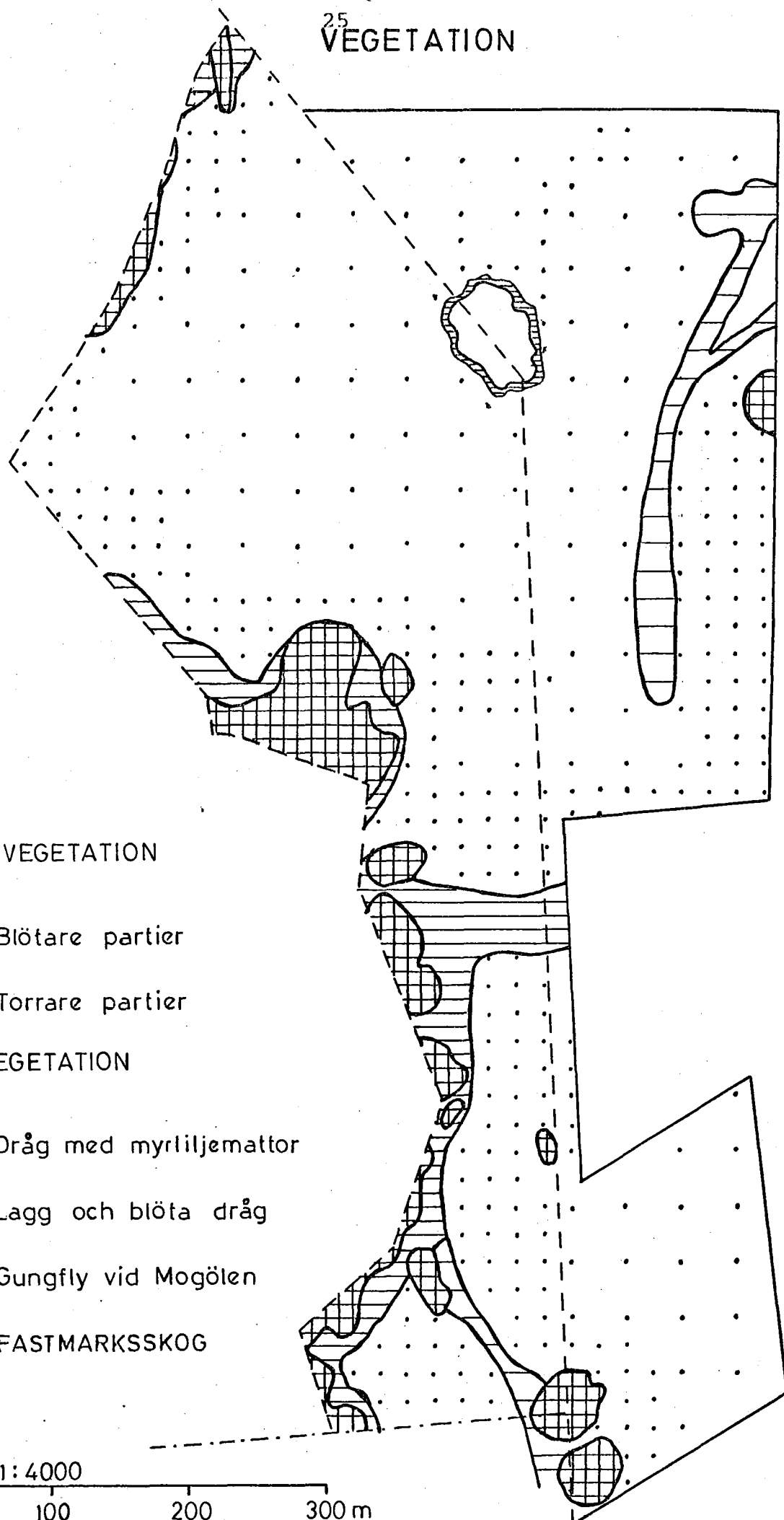
- Blötare partier
- Torrare partier

KÄRRVEGETATION

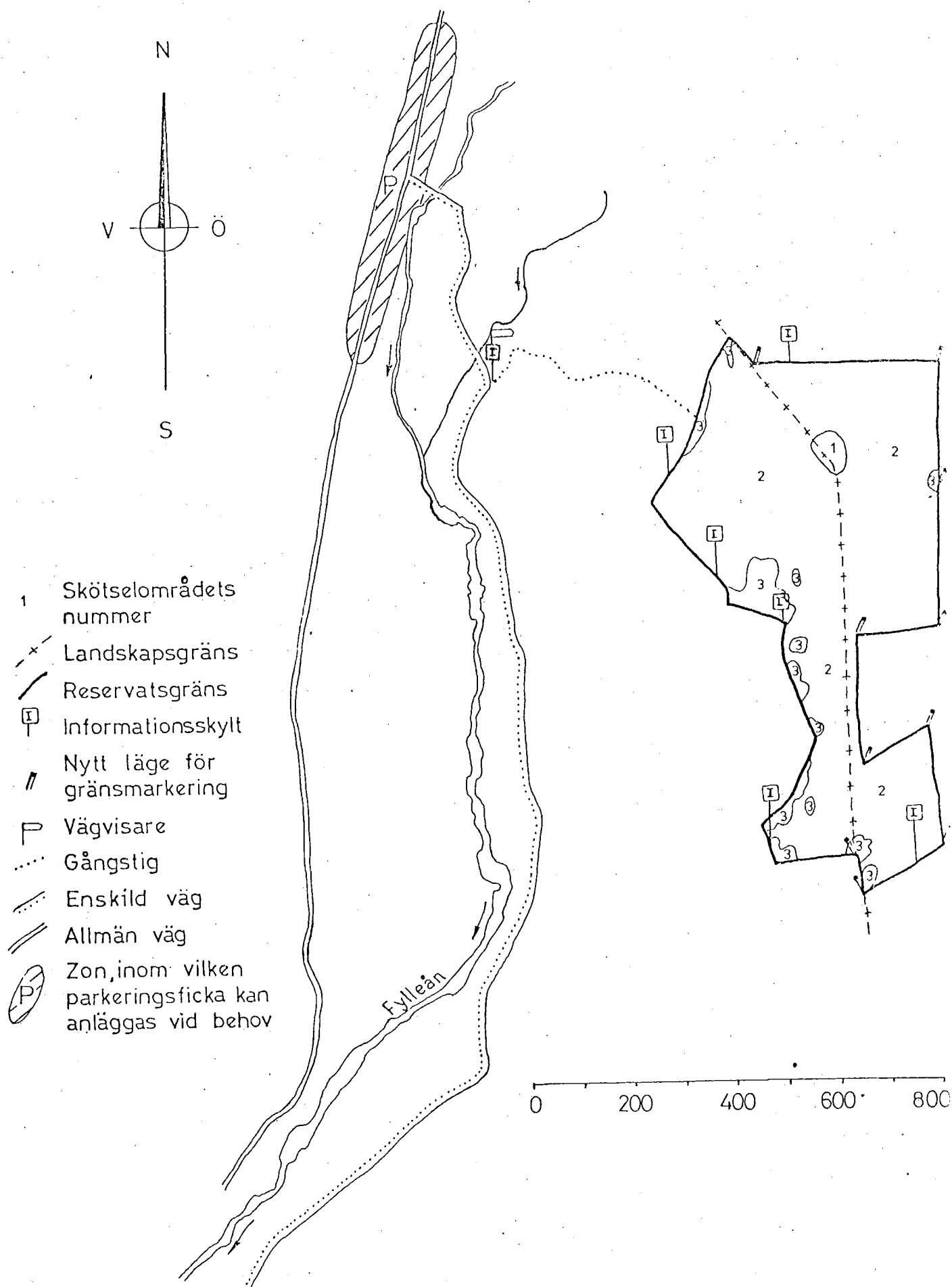
- Dråg med myrtiljemattor
- Lagg och blöta dråg
- Gungfly vid Mogölen
- FASTMARKSSKOG

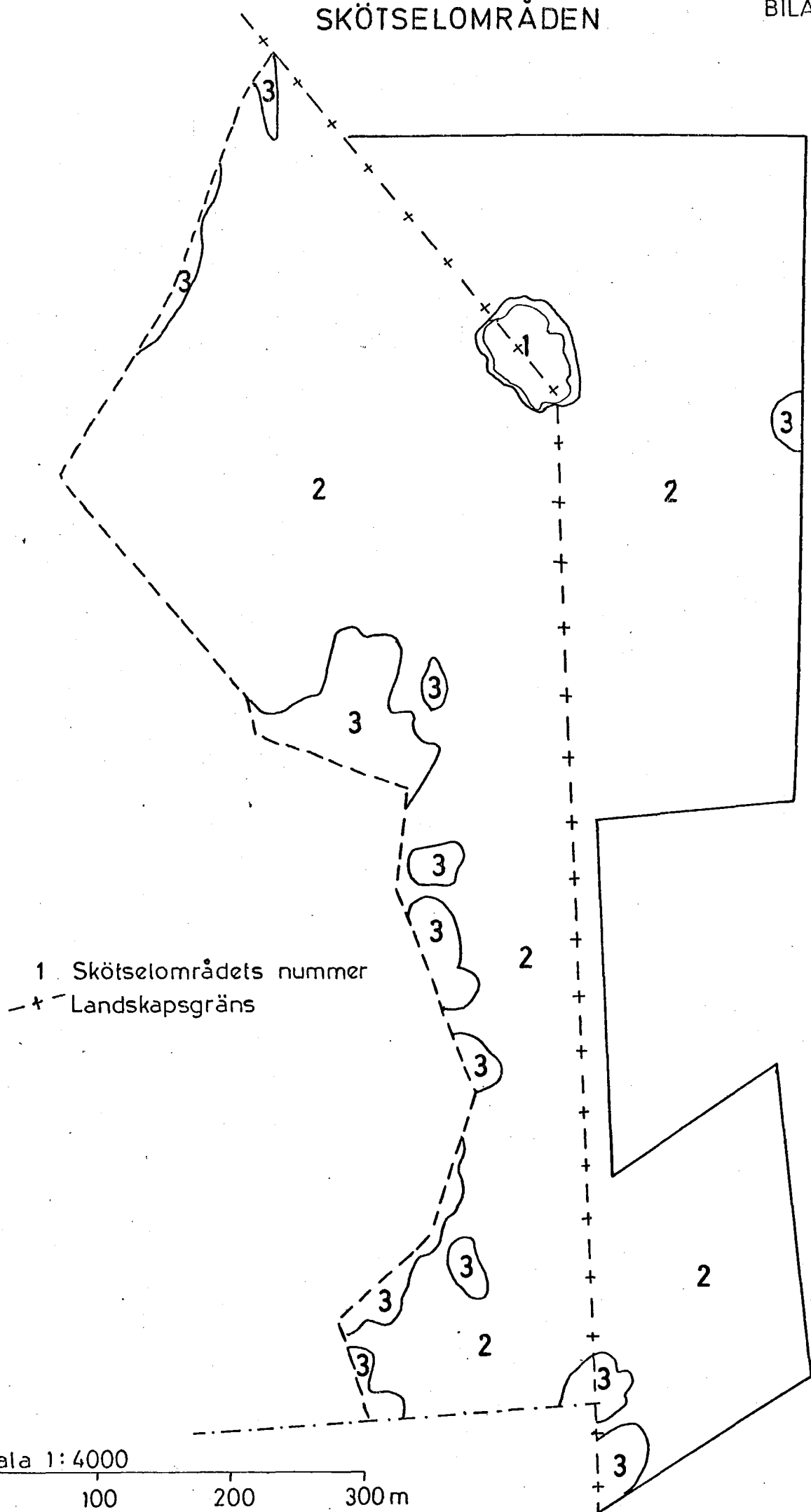
Skala 1:4000

0 100 200 300 m

SKÖTSELOMRÅDEN

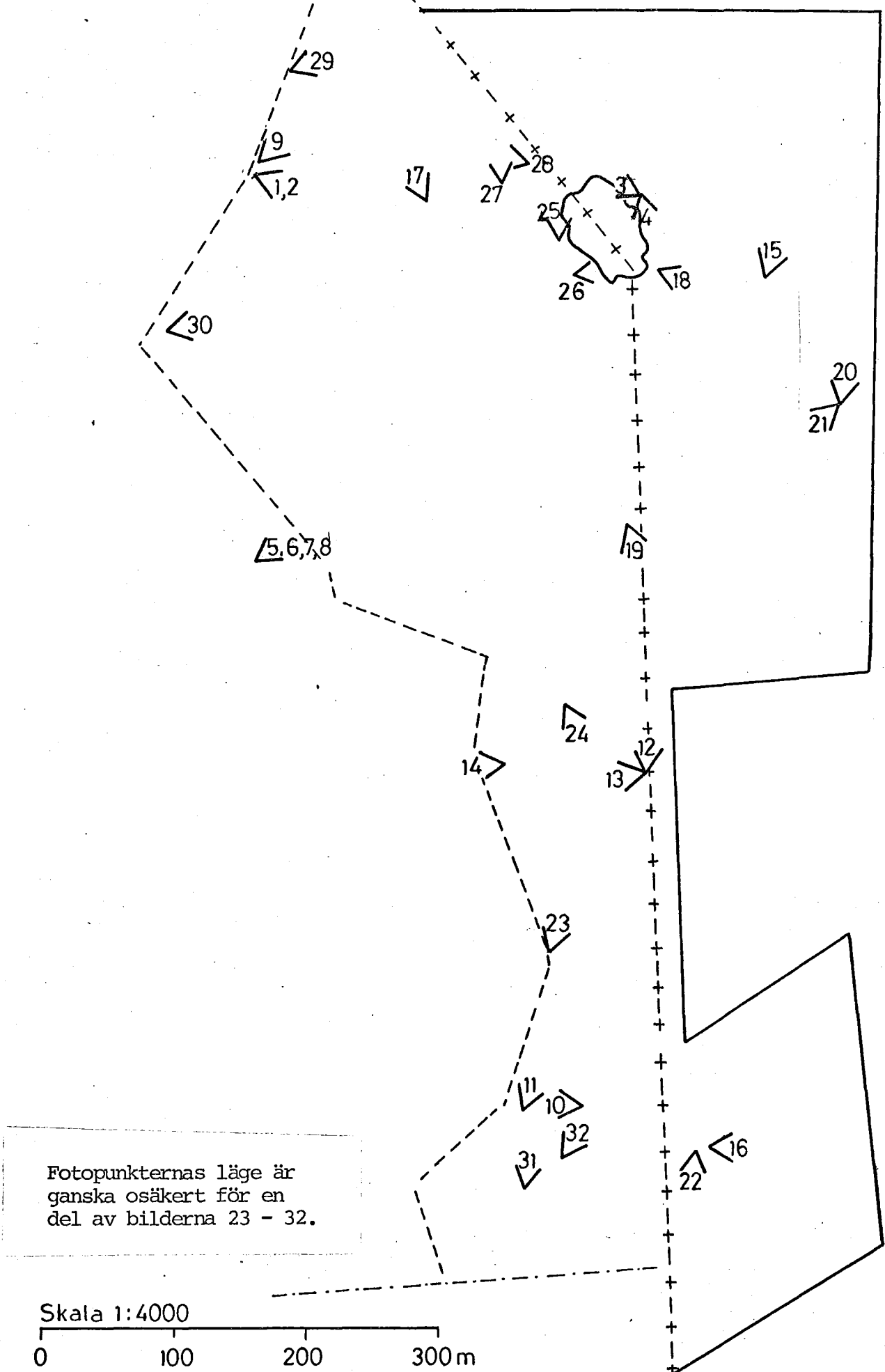

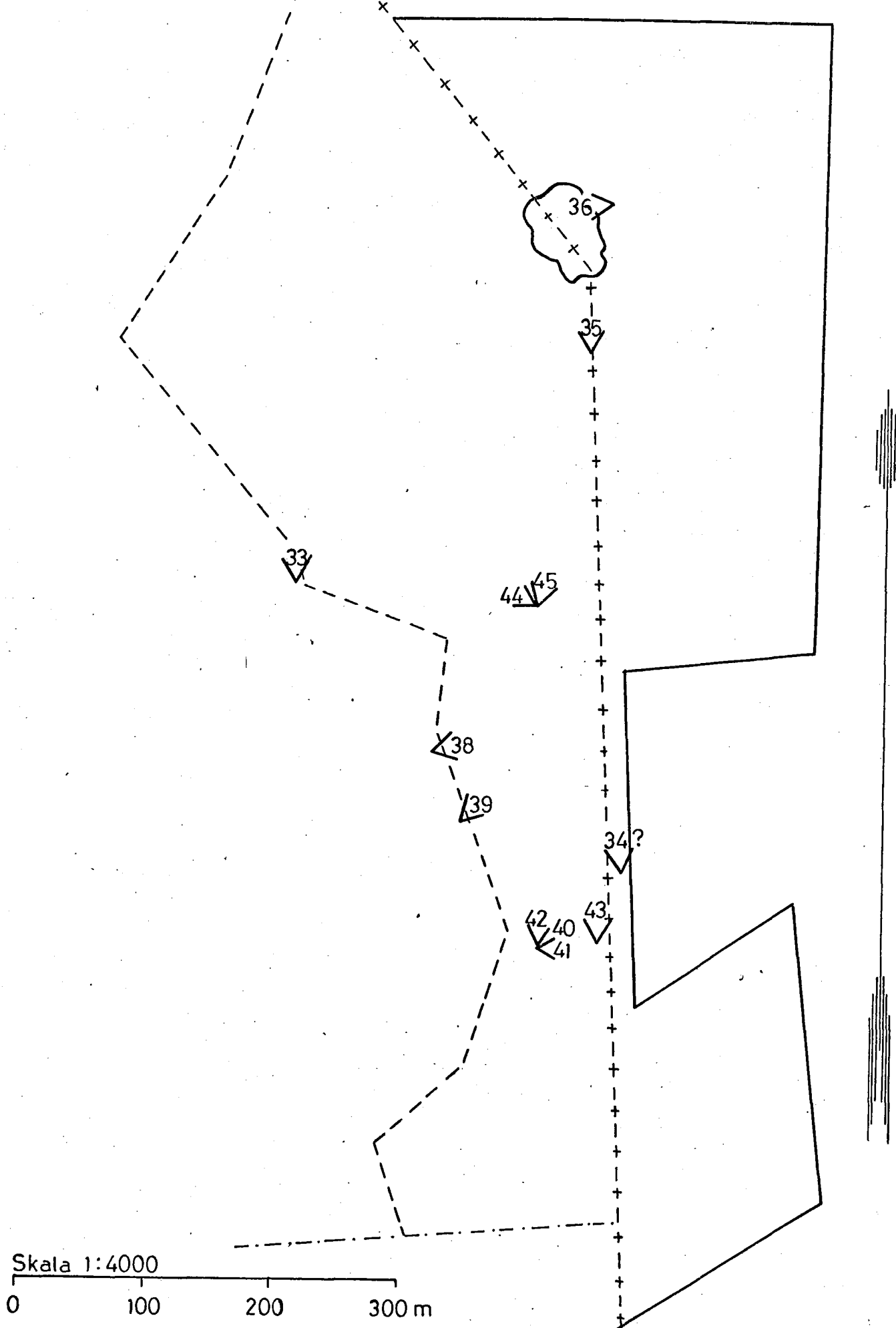
Skala 1:4000

0 100 200 300 m

FOTOPUNKTER^x FÖR SVARTVITA BILDER

FOTOPUNKTER FÖR FÄRGBILDER

TEXTER TILL FOTOGRAFIERNA

Fotopunkterna är markerade i bilaga 6 (svartvita bilder) och bilaga 7 (färg).

Bild 1. Mogölsmyren från höjderna i väster. Mogölen skymtar mellan de granar, björkar och tallar, som står på sluttningen i förgrunden.

Bild 2. Runt Mogölen växer träden tätare än på myrytan i övrigt. (135 mm objektiv).

Bild 3. Vid Mogölens kant växer ängsull i glest bestånd. Dystarr (*Carex limosa*) avtecknar sig mot vattnet. Bortom gungflyet vidtar tallbevuxen, torr mosse.

Bild 4. Detta fält av dystarr med inslag av kallgräs och ängsull (*Scheuchzeria palustris* och *Eriophorum angustifolium*) är omöjligt att beträda.

Bild 5. Från ett hygge omedelbart utanför reservatet får man från väster en vid utblick över myren.

Bild 6-8. Från hygget ser man att tillväxten är jämförelsevis god i randskogen utanför laggen, där upplysningstavlan står. De stora granarna i förgrunden växer på fast mark (135 mm objektiv).

Bild 9. I nordväst är laggen rudimentär. Endast bindvide (t v) och tuvor av ängsull i kanten av fastmarken ger kärrkaraktär åt en ca meterbred zon. Laggkärrets vanliga starrarter förekommer inte alls.

Bild 10. I sydväst är randskogen och laggen välutbildade, som på en högmosse. De ljusa starrarterna avslöjar laggen, som skymtar genom randskogen.

Bild 11. Ett brett lagparti i väster domineras av trådstarr (*Carex lasiocarpa*) och i bottenskiktet *Sphagnum fallax*. Lagg märke till hur snabbt myrytan höjer sig i kanten upp mot randskogen i bildens högra kant.

Bild 12. En ganska tät randskog finner man också norr om kärrdråget från Ringsmossen.

Bild 13. I detta kärrdråg förekommer missne (*Caltha palustris*) rikligt längs det centrala flödet. I övrigt förekommer på bilden trådstarrbestånd med inslag av sjöfräken, kråklöver, hundstarr och flaskstarr (*Equisetum fluviale*, *Comarum palustre*, *Carex nigra* och *C. rostrata*).

Bild 14. Där kärrdråget från Ringsmossen lämnar reservatet i väster, samlar sig vattnet till en riktig bäck med ställvis stenig och fast botten.

Bild 15. Ute på myren finner man fasta mattor i kärrdrågen. I förgrunden blommande myrlilja i mängd tillsammans med klockljung och pors. Längre bort är dråget grenat i två vindlande ljusa tuvdunsstråk.

Bild 16. Nästan hela den sydöstligaste delen av reservatet upptas av öppen myryta. I förgrunden syns mossevegetation av blöt typ med stora lösbottnar mellan tuvorna.

Bild 17. Samma sorts mossevegetation finns i nordväst. Mellan välutvecklade tuvor med ljung, klockljung och tuvdun utbreder sig lösbottnar och mattor av vitag (*Rhyncospora alba*).

Bild 18. Då lösbottnarna ligger torra kan man där se många spår - här trana. Lagg märke till de välbevarade spåren efter näbbsticken.

Bild 19. Landskapsgränsen mellan Halland (t v) och Småland (t h) markeras svagt av ett igenvuxet dike, längs vilket en mängd småträd rotat sig. Markeringspålar står kvar vid den gamla reservatsgränsen.

Bild 20. I den torrare växande mossevegetationen saknas höljor med lösbottnar. Ljung och tuvdun dominerar bilden och en hel del björk och tall förekommer.

Bild 21. Från de relativt torra partierna i nordost sänker sig myren västerut mot blötare områden med färre träd.

Bild 22. I söder ingår en del av en skogbevuxen fastmarksholme i reservatet.

Bild 23. De små ytor av fast mark, som ingår i reservatet är till stor del täckta av blåbärsgranskog med inslag av björk och tall.

Bild 24. Stora kärrdråget söder om Mogölen.

Bild 25. Mogölens västra sida.

Bild 26. Mogölens södra del.

Bild 27. Tuvor och höljor nordväst om Mogölen.

Bild 28. Dito.

Bild 29. I västra delen av reservatet förekommer igenväxning med tall på delar av myrytan.

Bild 30. Tallgrupp med enstaka granar i myrens västra kant.

Bild 31. Myr med moränkullar i reservatets sydvästra del.

Bild 32. Reservatets sydvästra del.

Bildernas negativnummer i respektive film:

Bild	Neg.	Bild	Neg.	Bild	Neg.	Bild	Neg.	Bild	Neg.
1	1	10	14	19	22	28	21	<u>37</u>	<u>20</u>
2	2	11	15	20	9	29	22	38	0
3	5	12	11	21	8	30	25	39	1
4	23	13	10	22	13	31	29	40	3
5	18	14	17	<u>23</u>	<u>16</u>	<u>32</u>	<u>30</u>	41	2
6	21	15	7	24	11	33	16	42	4
7	19	16	12	25	12	34	17	43	5
8	20	17	4	26	15	35	18	44	7
9	3	18	6	27	19	36	19	45	6

De svartvita bilderna 1-23 är tagna 23 juli 1976 av Gösta Regnéll. Där inte annat anges är dessa bilder tagna med 28 mm objektiv. Bilderna 24-32 är tagna av Ingvar Christoferson 12 juli 1973 och ledsagas av den av honom skrivna texten.

Färgbilderna 33-45 är tagna av Nils Sjöberg. Nr 33-37 (film 21 i Domänverkets södra regions arkiv) är tagna 27 mars 1972, de övriga (film 22) 5 december 1972. Till färgbilderna ges ingen text.